

Vademecumⁱ

Útmutató jogi fordítások felhasználói számára

Bevezetés:

- 2010/64-es EU Irányelv (hivatkozás a fordításra a lényeges iratok és az európai elfogatóparancs kapcsán)
- QUALETRA
- fordítási szolgáltatásokra vonatkozó szabványok
- bírák, ügyészek, ügyvédek, rendőrségi tisztviselők, bírósági alkalmazottak, fordítóirodák stb. számára

Definíció: Jogi fordítóknak (ill. bírósági tolmácsnak, bírósági fordítónak, bíróság által kinevezett/felesketett tolmácsoknak és fordítóknak) nevezzük a jogi szövegek, így például az anyakönyvi okmányok, a lényeges (bírósági) dokumentumok, a bizonyítékok és más, a nyomozási, ill. bírósági eljárás szempontjából releváns szövegek fordítóit.

- 1.) A jogi fordítók általában nem csak anyanyelvükre, hanem idegen nyelv(ek)re is fordítanak, éppen ezért különösen kell ügyelni a fordítói szakképesítésükre.
- 2.) Néhány EU-tagállamban a jogi szövegek fordítóinak hivatalos képesítő vizsgát kell tenniük. A jelöltek szakképzettségét, nyelvismeretét és jogi szaktudását felvételi vagy képesítő vizsga keretében mérik fel.
- 3.) Lehetőség szerint a négy szem elvét érdemes alkalmazni, azaz a jogi szakfordító fordítását egy másik képesített szakfordító lektorálja. Mivel a jogi szakfordítókra szigorú szakmai és etikai kódex vonatkozik, ezért a fordítást felhasználóknak nem kell aggódniuk a titoktartás miatt.
- 4.) Az összes, a fordítási megbízás szempontjából fontos dokumentumot a jogi szakfordítók rendelkezésére kell bocsátani annak érdekében, hogy megismerjék a fordítás tartalmát és az adott szöveggörnyezetbe illő terminológiát tudják használni. (Különösen fontos, hogy a fordítóirodák is a szakfordítók rendelkezésére bocsássák a fordítás szempontjából releváns dokumentumokat.)
- 5.) A fordítandó dokumentumokat lehetőség szerint érdemes szerkeszthető formátumban (MS word és egyéb szerkeszthető formátumokban) rendelkezésre bocsátani, hogy ezáltal egyszerűsíteni lehessen a fordítási folyamatot és javuljon a minőség (fordítómemóriák és hasonló eszközök segítségével).
- 6.) A jogi fordításokat megrendelőknek érdemes ésszerű határidőket szabni a fordítási megbízásokra, hogy elegendő idő álljon a fordító rendelkezésére a szükséges kereséshez és a jó minőségű fordítás elkészítéséhez.

- 7.) A jogi szakfordítók engedélyük, jogosultságuk, illetve tanúsításuk vagy szakmai egyesületbeli tagságuk kapcsán rendszerint kötelesek betartani egy olyan szakmai- és etikai kódexet, mely munkájuk során szigorú etikai szabályokat (pl. a titoktartásra, professzionalizmusra stb. vonatkozóan) szab meg számukra.
- 8.) A jogi szakfordítók nagyra becsülik, ha ügyfeleiktől az elvégzett fordításra vonatkozóan visszajelzést kapnak. A fordítást felhasználó fél és a jogi szakfordítók közötti interakció hozzájárul a fordítási minőség további javításához, és konstruktív munkakapcsolatot tesz lehetővé.
- 9.) Az EU-tagállamok jogrendszerei nagyon különbözőek, éppen ezért a jogi szakkifejezések sosem fedik egymást pontosan. A jogi szakfordítók tudatában vannak ezeknek a különbségeknek, ezt a tényt figyelembe is kell venniük, és adott esetben a használt terminológiához megjegyzéseket is érdemes fűzniük az olvasók számára.
- 10.) A fordítandó jogi szövegek szerzőinek is tudatában kell lenniük annak, hogy az egyes országok jogrendszerei különbözőek. Érdemes kerülni a túlbonyolított megfogalmazásokat, hogy a fordítók és az olvasók könnyebben megérthessék a szövegeket. (Éppen ezért támogatandó a jogi szövegek európai uniós és/vagy nemzeti szintű standardizálására való törekvés.)
- 11.) A jogi szakfordítók munkáját megfelelő módon kellene díjazni. A díjazásra vonatkozó törvényi rendelkezésekben felárakat kellene meghatározni a különösen nehéz szövegek, a sürgős fordítások és a rendkívüli munkaidőben történő munkavégzés (éjszakai munka, hétvégén vagy munkaszüneti napon történő munkavégzés) eseteire.

Antwerpen, 2014. december 10.

EULITA / Liese Katschinka

ⁱ A VADEMECUM, a jogi fordítások felhasználói számára írt útmutató a QUALETRA projekt keretében készült. A QUALETRA projektet lezáró konferencián, 2014. október 16-17-én a résztvevőket arra kértük, hogy tegyenek további javaslatokat, melyeket aztán beépítettünk a dokumentumba. Kérjük, hogy használják ezt az útmutatót a mindennapi gyakorlatban, és bátran továbbítsák az érdeklődőknek.